

"ԷԼ-ԱՅՎԱԼ,,Ի ՅՈՂՈՒՄԻԱԶԱՐՔԻՆ

ԱՌԹԻԻ

Ի՞նչ կ'սպասեմ գոյգ Վեհափառներէն

Կիպրոսի թեմի չորսական այցելութենէն Զեր Աթոռը՝ բարի եկա՛ր ԲԱԲԳԻՆ Ա. Վեհափառ, Լծակցելու եւ կարգադրելու Շնորհ. ՍԱՀԱԿ Բ. Հայ-րապետին հետ՝ այն հրատապ եւ կարեւոր հարցերը. որոնք Ձեզ կ'սպասէին: Խոյ մը չէ որ աշխարհի ողբերգութիւնը. ինչպէս նաեւ մօտ առնենք թոշ-նելու դատաւարութեամբ երկրներու ժողովներու փունջ մը տալով չարիքի յայտններ մեր որդիական սէրն ու հաւատարմութիւնը: Այլ՝ այս առթիւ, մեր սրտաբոլոս մաղթանքները ներկայացնել վերջ՝ Ձեզ կը ներկայացնենք ճեմարանի Արաբերէնի ուսուցիչ պ. Նէսիպ Շահապի ստորագրութեամբ «ԷԼ-ԱՅՎԱԼ»-ի՝ հրատարակուած այն թիւնալից յօդուածաշարքը, որը թարգմանաբար տուինք—ինչպէս «Արեւ» եւ այլ թերթեր ըրին—եւ վեր-ջացուցինք մեր անցեալ թիւով:

Հո՛ն, Դաշնակցութենէն դուրս, բոլոր հայերը իրենց կազմակերպու-թիւններով կը ներկայացունեն «Պօլշկիկներու աշխատանքին լծակը», հո՛ն, եկեղեցիք եւ եկեղեցականութիւնը կը մատնանշուին՝ իբրեւ «Պօլշկիկեան պրօպագանտներ», եւ ո՛ր՝ առ այդ ամենաձանր ամբաստանութեան են՝ խորհուած էք Դո՛ւք:

Տեղույս «Իսլամական Համալսարանի պատմութեան ուսուցիչ» պ. Նէսիպ Շահապը՝ կը խոստովանի թէ հայու անցեալին, ներկային եւ ապա-գային մասին՝ իր լուրերը եւ հաւատարմացումները առած է «հայ պետեր»է, որոնք շատ յստակ կերպով կը յայտնուին, երբ որոշապէս հո՛ն, Դաշնակցու-թիւնը կը փառաբանուի, իսկ հայութիւնը կ'ենթադրուի ամենազոհեղ զբո-ւարտութեանց:

Այս կարգի տեղեկատուութիւն մը եթէ ըլլար ճշմարիտ հայորդիի մը կողմէ, օտար մամուլին, մեր հարեւան դաշնակ թերթը ինչե՛ր, ինչե՛ր պիտի գրէր, ինչ որակուանքի պիտի փակցնէր լրատուին ճակտին—դաւաճան, Յուդա, մատնիչ կայէն—սակայն մինչեւ այժմ՝ խորհրդաւոր լուրերն կը պահէ իր դաւաճակից մամուլին հետ:

Շատեր ի գուր սպասեցին, Վեհափառ հայրեր, Զեր փոխանորդ Սրբա-զանէն, որպէսզի (Յունաստանի Բարեջան Առաջնորդին հետեւելով) հերքէր այս դիտումաւոր զրպարտութիւնը, որուն ինքն ալ ենթակայ էր, սակայն այդպիսի միամիտներ յուսախաբ եղան, առանց գիտնալու թէ՛ իրենք գործ ունէին Սրբազանի մը հետ՝ որը Ամերիկայի Արի ու բարի նահապետ Առաջ-նորդին հոգեհանգիստը գաղտնազողի ընել տուաւ, ի նշան անշուշտ խոր-հրդաւոր համաձայնութեան:

Մենք չալքի առաջ ունենալով որ. Ա.— Այդ համաձայնութիւնները խիստ ծանրակշիռ են եւ քաղա-քական հանգամանք ունին:

Բ.— Յօդուածաշարքը կասկածի կ'ենթարկէ 120 հազարէնց հայ գաղութը մը, իր կրօնական եւ աշխարհական կառուցուածքով:

Գ.— Էիբրանը գերագնացապէս կրօնական ազդեցութիւն կրող եր-կիր մըն է, ուր համայնքին ներկայացուցիչը կրօնական պետերն են. Կ'առաջարկենք եւ կը պահանջենք որ.

Ա. Յօդուածագիր Պ. Նէսիպ Շահապին իսկ ստորագրութեամբ կա-տարել տար հարկ եղած ճշգրտմանը:

Բ. Հայ եւ օտար մամուլի միջոցաւ յայտարարէք այդ յօդուածա-շարքին աղբիւրը, անոնց յուշայական նպատակը, հայ համայնքին՝ եկեղեցի-ին եւ եկեղեցականութեան ուղղութիւնը:

Գ. Հսկանաւոր եւ Տեղ. կառավարութեանց մօտ պարզէք մեր ցան-կութիւնները: Եւ այն հարազատ վերաբերմունքի արժէքի մասին, զոր ամէն գիտակից մարդ ունի իր Մայր Հայրենիքին հանդէպ:

Այո՛, Աթոռակալ եւ Աթոռակից Վեհափառ չորսականներ՝ մենք Զեր հեղինակաւոր նկատառութեան կը յանձնենք այս կէտերն ու պահանջ-ները, սպասելով Զեր փութաբան կարգադրութեանց եւ անոնց ար-դիւնքին:

Ահա թէ ինչ կ'սպասենք մենք, յանուն մեր վտանգուած գերա-զոյն շահերուն, մեր խաղաղութեան համար եւ եղծանուած ճշմարտու-թեանց պարզաբանումին ի խնդիր!

ԱՊՐԷԼ 24ԷՆ ՎԵՐՁ

Աւետարանի պիտի ըլլալ ըսել, թէ 1915 Ապրիլ 24ը տօնաբար թիւական մըն է՝ միլիոն մը հայ նահատակներու նախօրեակը, ուր՝ ցեղին ազատագ-րութեան սիրտը՝ իրարու ետեւէ ան-վերադարձօրէն բայց անպալլ հա-ւատքով քալեցին անոնք, շարան շա-րան, հայ մտաւորականներն մինչեւ հայ մշակը, առաջնորդներով սփռածին թշնամիին կողմէն անպաշտ անապատ, գողգոթայէ գողգոթա եւ սպանդէ սպանդ: Անտրտունը ու անխոտով քա-

րը, մի է ունից՝ Ներսիսի մեր օրաւ-ճը սկսիլ Ապրիլ 4ին: Պր. Թօմարեան մինչեւ ձեռնագրեալն է եւ Աւստրալիա կ'ուզէ երթալ, պայմանաւ որ հայե-րու մօտ հասնի: Իր երգացանկից հա-մար հայտնէ մեր երգելու պէ է պի ի ունենայ:

Ամ յայտնաւ է մեծե քի Պր. Թօ-մարեան պառ-օնապէս հրաւիրուած է եւ Միւլթիսի կառավարչութեան կող-մէ, երգելու Մոսկովայի, Լեհիսկանի, Նիւ-Են-Քլիքի, Եւրոպայի մէջ:

Պր. Թօմարեան ծնած է Ֆիլի-պի (Պուլկարի) քաւր արի առաջ աւուսնացած է եւ ունի Լեւոն անուն 8 - արեւիկ մասջ մը եւ աղջիկ մը 8 - արեւիկ: Իր ծնողները մեռած են, բայց ունի եղբայր մը եւ Բոյր մը Գա-րիբէի մէջ:

Եւ այդ սեւ օրէն ի վեր անցած են 19 տարիներ ու սիրելիքի հայու-թիւնը, ամէն տարի, ապրիլ 24ի նուի-րական յիշատակը կը տօնէ՝ իր եկե-ղեցիով, իր բնով եւ իր մամուլով, սոսեց վերջացող տարին ալ:

Հարց է գիտնալ, սակայն, թէ ազգ-այս մարտիրոսացումի խնկելի յիշա-տակը յարգելու փութաբանութեան մէջ, ո՛րքան արժեք ունի կամ կ'ար-ժեքնենք մեզի ժառանգ մնացած գե-րազանցօրէն այդ վեց յիշատակը, ի՞նչ սորվեցանք կամ պարտինք սորվիլ: Դաս առնել, միլիոնի նահատակութե-նէն: Կը տարտիմ դժբախտաբար ըս-տելու, թէ մեր յարգանքն ցուցադ-րութիւն մըն է լուրջոր ի յայտ կը դն-րենք խորաններու առջեւէն, ըմբոս-վրայէն եւ մամուլի չէրէն միայն, առանց ճշմարիտ արժեքումի եւ, ին-չու չէ, առանց ճշմարիտ ու երկնայե-րայեանք մեղացանք մեր մէջ: Եւ ինչ որ սորվեցանք անկէ, աւելի քան երբէք իրարատեցութիւն, քիսկանդ-րութիւն, անճար եւ ապարդիւն պայ-քար, ամբոխավարութիւն եւ հոսիկ, պիտի մը, ինչպիսիքստարութիւն, ու

ԻՆՍՊԻՐ ԳԵՂԵՑՎՈՒԹԵԱՐ ՕԺՏՈՒՄԻ ՊԻԹԻՍՈՐ

ԻՐ ՆԵՐՔԻՆ ԱՍՏԱՎԱՐԱԿ ԿԵԱՆՔՈՂ

ՈՐՈՐԲ ԵՆ ՊԱՏԱՍԻԱՆԱՏՈՒՆԵՐԸ

Ճէպէլ-Մուսայի Պիթիսա գիւղի մասին ձեզ երկար բացատրութիւններ տալը աւելորդ է, օգի, ջուրի, դերքի ընկան գեղեցկութեան ու կանաչա-զարդ բլուրներուն եւ պարտէզներուն մասին: Բայց ասոնք գիւղին արտա-քինն են, ինչ որ այդ շրջանը բաներ են, նոր այցելողի մը համար:

Կայ անդին՝ ներքին կեանքով Պիթիսա, իր ժողովրդական բարե-րով, ազգային, յարանուանական, կուսակցական եւ թայֆայական բարդ հանգոյցներով՝ որոնց գաղտնիքին դուռը ընդհարապէս գոց է, նոյն իսկ հոն տարիներով գիւղացեացութիւն ընդունելուն առջեւ: Քանի որ ժողո-վուրդը արտաքինէն կը դառնէ, իրեն համար ասանկ գիւղի մը ներքին կեանքն ու վարչածեւը (թէ՛ն զօրա-բաւ հասկնալի շատերուն համար) հետաքրքրական բաներ չեն:

Ժողովուրդը կուգայ մաքուր օդով, գուլալ ջուրով կազդուրուելու ու գոլորճանալու: Բայց մենք որպէս Սուէտիացի մը պարտք կ'զգանք պարզելու այս շրջանի ներքին կեան-քը:

Պիթիսա՝ ձէպէլ-Մուսայի գիւղե-րուն գեղեցկագոյնը՝ ընկան տուիւ-նեով ըսլն մըն է, դժբախտաբար, ներքին առեւտրութիւններու ու հակա-ռակութիւններու: Որո՛նք են սակայն այս տեղը բաներուն տուն տուող պատճառները:

Ա.— Գիւղին կուսակցական կազ-մը: Բ.— Լուս. թաղական խորհրդին ապիկարութիւնը: Գ.— Օտարադի-րութիւնը եւ ասոնց բարոյականը վի-րաւորող վարմունքը: Դ.— Դուրսի, ուրիշ գիւղերուն նշանակ ըլլալը:

Ա.— Սկսիք պարզել այդ 4 զըլ-խաւոր կէտերը: Այս գիւղին մէջ 1920-21 էն ապիւն դաշնակցութենէն զատ ուրիշ պաշտօնական կուսակցու-թիւն չէ եղած. վարչածեւը գանազան ենթա-կումիւթներու ձեռք անցնելէ յետոյ, այժմ կը գտնուի (խմբագր-տական ժողովը) կարգ մը արկածա-խնդիր ու խաւարամիտ պատանիա-րու ձեռքը, որոնց եթէ ա՛յլ ըստըրդ գտնէ կէսէն աւելին՝ անարժան այդ կոլլան (բանի որ գիւղին մէջ այդ պաշտօնը վերջնական աւելի խելահաս երիտա-սարդներ կան) իրենց ամէն յատկու-թիւններով լաւ գործիքներ են (վարի գիւղերէն) կեդրոնական կումիւթի ան-դաշնորուն ձեռքին մէջ, որոնք արդէն այս գիւղին զարգացումն ու գիւղա-ցիական անկախութիւնը չեն ուզող ի խորոք սրտի: Իրենք զիրենք լիազօր կը համարեն, օրինակ, ապտակելու խելահաս ու լուրջ երիտասարդ մը՝ սքանաւին մէջ, ժողովուրդի ներկա-յութեան ու կը հպարտանան վար-կաբեկելով նոյն օրինակ երիտասարդ-ներ, ի հարկէ անարդարօրէն, բան մը ըրած ըլլալու մտօք ու իրենց տի-րապետութիւնը ցոյց տալու համար ուրիշ՝ գիւղացեաց հիւրերու առջեւ: Սա արդէն ամբարտաւանութիւն է: Դործիք են մեր շէֆիկները? ու գիւղի ամեն հրահանգ-պատգաւներուն գործադրման, առանց նկատի առնե-

րուն վերջին քստմեղի գոյժը Դա-մասկոսի մէջ ցուցադրուեցաւ... հե-րոսաբար: Ահա Ապրիլ 24ի սգատօնին արդիւնքը:

Բայց այս է ամբողջ արժէքը մի-լիոն մը հայ արեւան, այս է ազգ-նահատակութեան մեզի ժառանգ թողուածը: Եթէ ասոնք են, ուրեմն յոգնինք տարին անգամ մը եւ ծը-գե՛նք որ մեր նահատակաց անթաղ ոսկորները հանգիստ տան:

Հե՛ղ մը լրջօրէն անդադառնալ մեր ուղեկիրոյս եւ Հայ նահատակու-թիւնը անարժող ընթացքին շուրջ եւ ապա երկնայեանք մօտենանք մեր նահատակած սրբազան նշխարներուն: Այլադէս լ'սրբապղծենք այդ բիւ-րեցս փսմ յիշատակը:

Այն որ անգամ ու պառն մը խիղճ ունի թող լսէ եւ խորհի:

Բայց պիտի անդադառնամ: Հալիպ, 10 Մայիս 934

Լու գիւղացիութեան շահը կամ վնասը, ժողովուրդի ներքին հոգեկան ճնշում-ներն ու քաղաքական շնարհները: Թախտարացողներ՝ քանի որ գիւղ մը «խտարէ» ընելու պաշտօնին կանչուած են, (այս գիւղերուն մէջ (դաշնակ) կուսակցութիւնը կը ջանայ ինք կա-ռավարել բոլոր գիւղը իր ամէն տե-սակ խնդիրներուն մէջ) սակայն ան-դին ինչ փութաբան տեղի կ'ունեն-նան, ինչ լարաբաղաւորութիւններ ի գործ կը դրուին, անոնց տեղեկ չեն եւ ո՛ր մի անգամ:

Խաւարամիտներ՝ որոնք գիտնալով հանդերձ թէ իրենց հաւու խելք բան-ջար անգամ գնելու չի թողալոր իրենք կ'ընեն քաղաքական հարց ու խնդիրներ իր հետապնդին: Վա՛յ ընդ գիւղ որ թաղաւորիչ ծին ուրիշներու ձեռքով տանձուած է:

Լոյսը՝ զարգացած երիտասար-դութիւնը՝ հաւածող թշնամիներն են ասոնք, որ չեն ուզող իրենց աթոռ-ներէն? Վար գալ որ հետեւին ո՛ր թէ քաղաքականութեան այլ բանջարա-տնկումի եւ անուր վարելու գործին: Ներքին է իրենց սակայն պատիկ գո-ղօններ ընել՝ նամանաւոր մի քա-նիներուն համար պապական ժա-ռանգութիւն կը սեպուի: (Շար.)

ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՐԻ ՆԵՐՎԱՅԻՍ ԶԱՐԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵՐԸ

Ի՞նչու ձարական ընտանիքին պատկանող իշխաններուն եւ իշխա-նութիւններուն մեծ մասը, ներկայիս կ'ապրին զանազան զարգումներով Լոնտօնի, Բարիկի եւ Նիւ Եորքի մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ յաճախ կ'ա-ցնէ զբօսարարներ: Մեծ Դուքը՝ Մարթի կը գտնուի Ամերի ալ՝ Իշ-խան՝ Եօրկի, միջոց մը Լոնտօնի զարգացած քաղաքի մէջ գտնուող մէջ Ասոնց մէջ աւալին տեղը կը գրաւէ ձարական գահին թագաւո-րանք Մեծ Դուքը՝ Բիլիւ, որ կ'ապրի Փարիզի մէջ, իր ունեցած հարստութիւնովը եւ

Տ Ե Ղ Ա Կ Ա Ն Կ Ե Ա Ն Ք

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԵՒ Հ. Մ. Մ. ԴԱՇՏԻՆ
ՊԱՇՏՈՆ. ԲԱՑՈՒՄԸ

ՀԱՆՐԱՊԵՏ-ՆԱԽԱԳԱՀ ՀԱՊԻՊ ՓԱՇԱՅԻ

Գերազանցաբար և անսխալաբար

Անցեալ Կիրակի Կ. Վ. Ժամը 4ին
կատարուեցաւ Անդրանիկ Ե. Մ. Մ.
հաշտին բացումը, Հանրապետու-
թեան նախագահ Ն. Վանսի. Հապիպ
փառա Սաւաթի նախագահութեամբ
և ներկայութեամբ. ներկայ էին նաեւ
պետ. պաշտօնատարներ հայ և օտար
բազմահազար ժողովուրդները:

Ֆուլթոյի անցանակաց մրցում
Այս առթիւ եղան հետեւեալ մըր-
ցութեանը—

Հ. Մ. Մ. ընդդէմ D. H. P. ի
մաց 4 ի դէմ 2 ու
Հ. Ե. Ա. Անդրանիկ ընդդէմ ՍԱԼԱՄԻ
մաց 1 ի դէմ 0 ու
Նախագահը իր հետեւողներով
այցեցին Ազգ. Սահակեան երկս. վար-
ժարանը:

Մանրամանութիւնը յաջողի:

ՆՈՐ ԱՍՏՆՆԻՅԻ ՎՐԱՅ

ԵՂԱՄ «ՀԵՐՈՍԱՅԱՆ ԱՐՇԱՒԱՆԻՔ»

Նոր Ատանայի կրած գիշերային
«հերոս»ական յարձակումի մասին
գրած էինք և վերջացուցած էինք: Երբ
քնակիները արթնցան եւ «հերոս»-
ներու խումբը կծիկը դրած է դէպի
«Երբէք թարաւ» — Սանգիներու
կողմը:

Քանի մը գնդակներ մտած են Պ.
Եսայի Այվազեանի տան պատուհան-
ներուն:

Ոստիկանութիւնը կատարած է
ծերբակալութիւններ:

ՊԵՏՈՒԹԻ ՄԵՋ Կ'ԱՆՁՆԵՐԻ

Մի քանի օրերէ ի վեր Պէյրութի
երկինքը թուէ ամպերով լեցուած
ըլլալով՝ բաւական անծնոններ տե-
ղացին:

ՀԱՎԱԴԱՅՆԱԿԱՅԱԿԱՆ ՄԻՒՆԱԼԻ ՑՈՑՅԵՐ

Ոստիկաններ վիրաւորուած, բազմաթիւ
ծերբակալութիւններ

Անցեալ Կիրակի երեկոյեան մօտ
Համր թաղը կերտուեցաւ կարգ մը
Հակադաշնակներ՝ սկսեցան բողոքի
ցոյցին, ուր խօսելու ժամանակ ծեր-
բակալներ Սիսակ Թէլալեանը, վար
առնուեցան կարգ մը ցուցատախ-
տակներ, որոնց վրայ գրուած էր
«Անկցի Դաշնակցութիւնը» եւայլն:

Ոստիկանութիւնը աշխատեցաւ
ցրուել ցուցարարները, բայց չի յա-
ջողեցաւ, որովհետեւ հսկայ բազմու-
թիւնը զսպելու չափ ոստիկան. մեծ
ուժեր չի կային:

Այս անգամ ցուցարարները տա-
նիքներէն սկսան ոստիկաններու վրայ
քարեր տնդացնել, որով, ցաւալի այս
միջադէպի ընթացքին վիրաւորուե-
ցան բաւականաչափ ոստիկաններ,
ինչպէս նաեւ երկու զօմիտները:

Պէյրութէն մեծ թիւով ոստիկան-
ութեան հասնելով, յաջողեցան՝ ցու-
ցարարները ցրուել ու կատարել բազ-
մաթիւ ծերբակալութիւններ:

Հետապնդութեանը այնքան խիստ
էին որ բոլոր հայերը կը խուզարկ-
ուէին, նոյնիսկ հարսանիքի մը մէջ
փնտաւ ալ խուզարկուած է:

Ինչպիսի նշանաբանով ալ եղած
ըլլար այս ցոյցը, երբ անոր նպա-
տակն էր հասկնել թէ՛ ալիքս չենք
կրնար համբերել եւ գի ենք բողոքել,
այդ պարագային պէտք էր յարգել
կառավարութեան խօսքը, ցրուելով
ցուցարարները. քանի որ հասկցուե-
լիք բողոքը հասկցուած չըլլար: Որով,
տեղի չէր մնար այս ցաւալի միջա-
դէպին, ուր ոստիկանները վիրաւոր-
ուէին ծերբակալութիւններ կատար-
ուէին, եւ հայերը դարձեալ խնդրոյ
առարկայ դառնալ օտարաց մէջ:

Բողոքելու լաւ է, սակայն անոր
ծնել գիտնալը եւ կարգապահութիւ-
նը լաւագոյնն է:

Ծայրայեղութիւնները ինքն ինք
դատաւարտելի են:

Կ'աշխատեցի սերպիական մէկ ա-
ւելի բերքերու, ստորագրելով ելքա-
կան խնամուած յօդուածներ:

Վերջերս Լայպցիգի ցուցահանդէ-
սին գացած ե իբր Եսայիայի
Բերկայացոցիցի:

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐՈՒԱՅ

ՑՈՑՅԻ ՄԱՍԻՆ

Պէյրութ հրատարակուող ֆրան-
սերէն «Լ'Օրեան» թերթը հետեւեալը
կը գրէ.—

«Ցուցարար հայերը կը վիրաւորեն
երկու Դօմիտէր ինչու մը ոստիկան-
ներ, բազմաթիւ ծերբակալութիւններ:
«անցեալ ուրբաթ» եւ շաբաթ գիշեր-
ները շատ մը թուցիկներ ցրուեցան
հայկական քմերը, որով Հնչակեան-
ները, Ռամկավարները եւ համայնա-
վարները կը հրաւիրուէին ցոյցի կի-
րակի օր կէսօրէն յետոյ Հանրայն-
ներուն քմերը, բողոքելու համար
դաշնակ տէրրորդներուն դէմ: Նոյն
կիրակի կէսօրէն վերջը, ֆուլթոյի
մրցում մը կար Հանրապետութեան
Նախագահին ներկայութեամբ: Շատ
մը հայեր ներկայ էին: Նաղը վերջա-
նալէն յետոյ երկու կամ երեք հա-
րիւր չտի գաղութեան անոնցմէ եւ
ուղղուեցաւ դէպի Համր քմերը ուր
սկսան բանախօսութիւնները դաշնակ-
ցութեան դէմ.— այն պատճառաւ
որ Դամասկոսի վերջին դէպքին պատ-
ճառը իրենք էին, պատճառ ըլլալով
նաեւ շատ մը հայերուն վիրաւորուե-
լուն: Բայց առաջին ցոյցով չգոհա-
ցած միթիւնքի կազմակերպիչները ու-
զեցին յառաջանալ եւ շրջան մը շ-
նել բոլոր հայկական թաղերուն մէջ
«կրկնով» նշանադրութիւններ, որոնց
վրայ գրուած էր «անկցի ռեֆուզ»
դաշնակցութիւնը» «անկցի ֆաշիստ
դաշնակցութիւնը» «Մամ մարդա-
պան դաշնակցութեան»: Հնչակ Սի-
սակ Թէլալեանի բանախօսութիւնէն
վերջ ցուցարարները խուժեցին դէպի
փողոցները ժամը 5.30 անպատուիչ
աղաղակներ արձակելով իրենց հա-
կառակորդներուն դէմ: Ոստիկանները
անմիջապէս կը հասնին եւ կը փոր-
ձեն զանոնք ցրուել, իրարանցում
մը տեղի կունենայ: Աւելի քան 200
անհատներէ ոստիկանները յարձակ-
ման կ'ենթարկուին: Դօմիտէր Ժօրժ
Նապըր գլուխէն կը վիրաւորուի, ք-
միտէր Ռուշտի կը վիրաւորուի նաեւ
ծնոքէն եւ կուրծքէն եւ ուրիշ շատ մը
ոստիկաններ, որոնց մէջ Փոլ Մամա-
հա եւ Միշէլ Խուրի բաւական ծանր
կերպով վիրաւորուած են: Այս պա-
հուն զօրաւոր ուժ մը հասաւ առաջ-
նորդութեամբ ոստիկանապետ Իջէտ-
պին պէյ էլ Օմարի եւ Մ. Սաւաթ
Պուսթանի եւ Պ. Ապտալաւ Հապանի
որոնք յաջողեցան ցրուել ցուցար-
արները: Քառասուն հոգի բանտ առա-
նորդուեցան, որոնց մէջ եղող Հնչակ-
եաններն են, Սիսակ Թէլալեան, Պողոս
Գրիգոր Շէքմանեան, Գեղամ Խաչա-
տուր Մաքսեան, Գեղորգ Իփէրեան,
Սարգիս Հոքիւնեան, Արամ Եղիսա-
եան, Պետրոս Օղլամեան, Տիգրան Ալ-
թունեան, եւ ժան թիւթիւնեան:

ԼԻԲ.— Մենք ստուգեցինք որ
ծերբակալութիւններն եւ ոչ մէկը Հնչակ-
եան իսմ Ռամկավար է:

ԳՐԱՆԹԻՆԱՒ ԲԵՄԻՆ ԵԼԵՔՏՐ.

ԼԱՄՊԵՐԸ ԿՈՏՐՈՒԱՄ ԵՆ

Մեզի տրուած տեղեկութեանց
համաձայն՝ չարագործներ Գրանթի-
նայի քմերին երեսօրական լամպերը
կտրուած են, որպէսզի փողոցը մութ
ըլլայ եւ այդ խաւարէն օգտուելով
իրագործեն այն՝ ինչ որ նպատակա-
դրած են:

Մենք քաղաքապետութեան եւ ոս-
տիկանութեան մասնաւոր ուղարու-
թիւնը կը հրաւիրենք, այս խորհր-
դաւոր իրադարձութեան առթիւ, պա-
հանելով որ շուտով լամպերը վի-
րանորոգուին եւ չարագործներն ալ
պատժուին:

ԿԱԹՂ. ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ԲԱՐՈՋ

Թառաքելայ Կիրակի, 20 Մայիս,
Հոգեգալուստեան Տօնին առթիւ Ս.

անմահ Պատարագ պիտի մատուցանե-
ն Ս. Օծութիւն Բարգէն Ս. Աթոռա-
կից Կաթողիկոսը Նոր Մարտի Սրբոյ
Դառնանք Մանկանց եկեղեցւոյն
մէջ:

Թաղ. Խորհրդի Եպի Մարտի

ՃԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մեր խորին ցաւակցութիւնները
կը յայտնենք Տէր և Տիկ. Միքայիլ
Սէֆերեանին իրենց փոքրիկ Պերճու-
հիի անակնկալ մահուան առթիւ:

Լ. ԲԱՆԱՆ

ԱՇԲԸ ԼՈՅՍ

ԱՆԳՈՐՄԵՐՈՒՆ, ՄՕՏ ՕՐԵՆ
ԿՄԿՍԻ ՆՈՐ ԲՕՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ

Պէյրութի նոր նաւահանգիստի
նախապատրաստական աշխատանք-
ներու ծննդարկումն է, հասած եւ
հասնելու վրայ են մասնագէտները:

Բացուող այս նոր գործը Պէյրութի
գործ պահանջող բազմակիներուն մօտ
երկու տարուայ գործ պիտի հայ-
թայթէ, անոնցմէ 2000է աւելին ապ-
րուտը ապահովելով:

ԱՄԱՍԱՆԴԱՋԱՐԻ ՍՈՒՐ

ՄԸ ՆՈՒՐՈՒՆԵՑԱԻ Բ.

ԳՕՄԻՍԻՐԻՆ

Արաբական Բօլա ցեղին էմիրը՝
Նուրի Շալաւ, չափազանց մեծ ար-
ժէքով աղանդակաւոր թուր մը
նուիրած է Բ. Դօմիտէր Մ. Գօնթ
տը Մարթէլին:

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԻ ԱՐԺԱՆԱՅԱԻ

Բիվիկայի աղէթին մէջ անձնուե-
րաւորներ

Լիբանանի Տնօրէն-խորհուրդի Դ-
օրուայ նիստի որոշման համաձայն՝
Բէլլիքայի աղէթին մէջ անձնուե-
րաւոր աշխատող հետեւեալ պաշտօնեաները
պատուաւանքի արժանացան:

1— Երկրորդ կարգի Լիբանանեան
պաշտօնեան կը արուի կեդրոնի շէֆ
Դօմիտէր Ապտալաւ պէյ Լէպպէն:

2— Երրորդ կարգի Լիբ. պաշտա-
նեան՝ Դօմիտէր Տափաւա Ապու
Շաքրայի, Սամի Ալարի, Խրիսթօ
Նաֆիսի, օգն. Դօմիտէր Անիշո
Մընէյմէնի եւ Մուհամմէտ Ալի Շէրի-
ֆի:

3— Զորորդ կարգի Լիբ. պաշտ-
անեանի ոստիկաններ Օմար Թալ-
պարա, Ճէմիլ Բէմուհի, Հասան Տէ-
նէ, Եուսուֆ Էլ Համ, Մանսուր Շալ-
լիմ:

Օրիորդներ, Տիկիներ զգուշացի
վարիչի մը հրէշային արարք

Պուրճէ Բաս-պէյրութ գացող օ-
թօ մը կը նստի Հատիյէ անուն 16
տարեկան օրիորդ մը, որուն քիչ յե-
տոյ կ'ընկերանան 3 երիտասարդ
համբարները ալ: Վարիչը փոխանակ
պահանջուած վայրը օթօն կեցնելու
արագ մը քէն եւ կանցիլ Բաս-պէյ-
րութի, հակառակ Հատիյի ստիպում
ներուն եւ երբ կը հասնին ծովագի-
քի ժայռերուն հոն կը կեցնեն օթօն
եւ աղբիկը վար առնելով բռնի՝ իրենց
անասնական կիրքերուն զոհացում
կուտան: Ապա այս հրէշները կը
ձգեն զոհը եւ իրենց օթօնով կը
հեռանան:

Ռեղծ Հատիյէն քալելով կը հասնի
բաղաք կը ներկայանայ ոստիկա-
նաւորուն:

Ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ծեր-
բակալել երկուքը միւս երկուքը կը
հետապնդուին:

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ծ. Խ.— Մանօթ է որ հայութեան
դէմ կռիւ յայտարարող հատուածը՝
նոր քարոզութեան մը սկսած է մա-
նաւոր Ամերիկայի մէջ, (Նոյնի
միջոցաւ) «ցեղակրօնութիւն» անուն
տակ:

Այլի առաջ ունենալով այս կարգի
գրութիւնները՝ մենք արժէքաւոր գը-
տանք պ. Յ. Նալպատեանի «ՅԵ-
ՂԱԳՐՈՒՄԱՍՆ ՄՈՒՈՒԹԻՒՆԸ» յօդ-
ուածաշարը, որ ասկէ առաջ հրա-
տարակուեցաւ «Արեւ»ի մէջ:

Թողուածազիրը նախկին Դաշնակ-
ցական մտաւորականներէն է: Հեռա-
ցած է 1929ին, երբ Աղբալան եւ
Նաւասարդեաններու գլխաւորու-
թեամբ Սօփիոյ տղերքը յարձակում
գործեցին Աղբալանի մօտ Առաջնոր-
դարանին վրայ, նոր արիւններ թա-
փուելուն պատճառ ըլլալէ վերջ՝
Եգիպտոսի դատարանով ալ դատա-
պարտուեցան:

Ուրեմն՝ ներկայացնելով այս յօդ-
ուածաշարը՝ զայն մասնաւոր ու-
ղարկութեան կը յանձնենք մեր յար-
գել ընթերցողներուն:

(Տես Գ Էջ)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իպն Ս Էուտի պայմանները

Դանիւրէն կը հաղորդեն թէ զինազատքի մը կը հասնի պա-
ռագային բազմաւոր Իպն Ալուս հետեւեալ պայմանները ներկա-
յացուցած է:

Ա) Եւրոպի իմամին հրաժարումը.

Բ) Հինգ տարուան պայմանաւ ժամով, սահմանազուխներու վը-
լայ սրբ գոթներու գրաւումը:

Գ) Ասորի նախորդ վեհապետին վստաւոր եւեմէն:

Այս պայմանները չեն կարծուի թէ պիտի ընդունուի Եւրոպի
գահաժառանգի իր ցաւած հոգեք կը հաւաքէ մայրաքաղաքի
պաշտպանութեան համար:

Պալմանեան դաշինքի մասին

Պ. Մանսուր Պուլիարիոյ մասին քսած է, «Ուե կամ կանուի
Պուլիարիա պիտի մսնէ Պալմանեան դաշինքին մէջ:

Ժամանակը պիտի ապացուցանէ որ Պալմանեաններու մէջ քս-
տեղութեւ գոյութեանը, Պալմանեան դաշինքի համեմատ միակ
պաշտան քաղաքականութիւնն է որ կրնայ ապագային Պալմանեան
քաղաքականութիւնը: Ասոր պիտի համազօրի պուլիարները եւ բոլոր
հակազդեցութիւնները տեղի պիտի տան:

Թրոցիին վիճակը

Թրոցիի դեռ կը մնայ ժամանա, Բաքիի մօտիկ վայրի մը
մէջ բայց տեղը գաղտնի կը պահուի: Կը քուի թէ կառավարու-
թիւնը արտաքին վիճակն զօրագործութիւնը կ'աւանգը, որպէսզի
Թրոցիի զինը ընդունող երէի մը գտնէ:

Սպանիոյ կառավարութիւնը կասկածելով որ Թրոցիի կրնայ
Սպանիա մտնելու փառս ընել, թեւ որ պաշտեղ զրկած է իրանա-
նազդութիւնը: Ասոր պիտի համազօրի պուլիարները եւ բոլոր
հակազդեցութիւնները տեղի պիտի տան:

ԼԸ ԺՈՒՐԻԿ ԳԵ ԲԵ ԴՄ ԵՒ ԵՐԻԿ Կ'ՈՒԳԵՆ ԸՆԴՈՒՆԻ Թրոց-
ի, այդ կերպով թե կը դառնայ Բաքիայի վստաւոր քեռ մը
քան որ երբ դառնի երկրի մը ալ զրկուի, պիտի վերադառնի:

Թէվիի Ռիւտի պէյ Պուրթէ եւ Ժըմէլ Կ'ԵՐՔԱՅ

Անգո րա, Արաւիք գործող նախարար Բէլլիքի Ռիւտի պէյ՝
մեկնեցաւ Սրաքալու ուրիշ համար պիտի ելլէ դէպի Պուրթէ, Պ.
Թրքիլեւոյի փախադարձ այցելութիւն մը տալու համար:

Ռաւմիոյ մայրաքաղաքէն Թէվիի Ռիւտի պէյ պիտի մեկնի
Ժըմէլ ուր ներկայ պիտի ըլլայ Պալմանեան Ռիւտը ստորագրած չորս
պետութեան արտաքին գործող նախարար Բէլլեւոյ խորհրդակցութիւնը:

Թէվիի Ռիւտի պէյ պիտի մասնակցի նաեւ Զինաւորու-
թեան Խորհրդակցութիւնը որ պիտի գումարուի Ժըմէլի մէջ, այս
ամսոյ վերջերս:

ՄԻՆԵՍԱ ՌՕԵԱԼ

Երկուշաբթի 21 Մայիսին Սկսեալ կը ներկայացուի

ԵԹԷ ԿԻՆՍ ԶԻՍ ԽԱԲԷ

Թեթեմ խօսուել եւ երգախառն Օքերք Յիլմը

ՏԻԿ. Ս. ՄԵՆՆ ՄՈՒՐՈՍ ՄԵՐ ՄԵՋ

Խմբագրութեան մէջ պատիւը
ունեցանք այցելութիւնը ընդունելու
Սաւոյի հերոս Մեծն Մուրատի ար-
ժանաւոր կողակցին՝ Տիկ. Ալիլիլիլին
եւ իր սանուհիին օր. Աղաւիք Փիլ-
փիլիանին, որոնք եկած են Քրան-
սայի Դարդասէր Տիկ. Սիլվանց Միւ-
թեան դպրոցներուն համար օժանդակ
կութիւններ ապահովելու:

Բարի գալուստն վերջ յաջողու-
թիւն կը մաղթենք. խոստանալով
անդադարաւ իրենց օգուտաւոր գոր-
ծունեութեանց առթիւ:

ԱՄԻՐԱԼ ԺԻՒՂԵՐ

ԴԻԳԻ ՆԱՅԻՐ. ԱՐԵՒԵԼԻՔ

Դօմիտէր Յուրիկը գտնուող Իպր
գրահատը տրուած հրամանի մը
վրայ մեկնած է Կարմիր ծով, պաշտ-
պանելու համար Հոմիլայի մէջ

գտնուող ֆրանսացիները:

Ասկէ վերջ Ամիրալ Ժիւլիան ալ
մեկնեցաւ դէպի Մայր. Արեւելք: Պի-
տի հանդիպելու նաեւ Կարմիր ծով, ուր
եթէ պէտք տեսնէ նոր ուժեր պիտի
ղրկէ հոն:

##

